

Сьогодні

Урок
№37

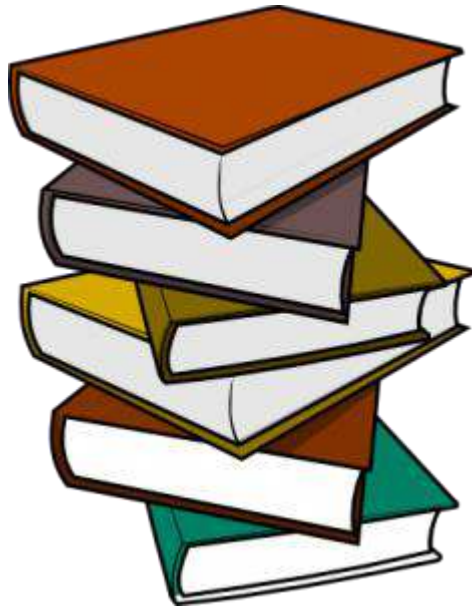

Повторення вивченого про самостійні частини мови

Мета: ознайомити із самостійними частинами мови, вчити їх розрізняти; удосконалювати вміння утворювати словотвірний ланцюжок; працювати зі словником; розвивати зв'язне мовлення (усне та письмове); обґрунтовувати важливість бережного ставлення до мови; формувати компетентність спілкуватися рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати повагу до рідної мови, до традицій своєї країни.

**Слухай вчителя уважно
І веди себе поважно.
Щоб зуміли все зробити
Та все добре зрозуміти.**

**На уроці не гукайте,
Завжди руку піднімайте.
Там, де шум і крик буває,
Працездатності немає.**

❖ **Сьогодні на уроці говоритимемо про частини мови, навчимося їх розрізняти та доречно використовувати.**

Робота з
підручником
«Українська мова»
Н. Голуб,
с. 55-57.

1. Скільки в українській мові частин мови? Назвіть їх.
2. На які групи їх поділяють?

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

Трибуна думок

- Чи знайоме вам почуття сорому?
- Що було причиною?
- Вам удавалося впоратися з ним самотійно?
- Прочитайте епіграф.

*Сором — це почуття, знайоме нам усім.
Відчувати сором — означає бути людиною
(Б. Браун).*

Яку інформацію він містить — нову чи вже відому? Висловіть свої міркування щодо змісту.

Розгляньте таблицю. До кожного слова з лівої колонки доберіть його значення з правої і приклад із середньої. На які питання відповідає кожна частина мови? Доберіть власні приклади

Іменник	<i>зашарітися</i>	Називає ознаку предмета
Прикметник	<i>боязко</i>	Означає дію предмета
Числівник	<i>ми</i>	Вказує на предмет, ознаку, кількість, але не називає їх
Займенник	<i>сімнадцятий</i>	Називає предмети
Прислівник	<i>почуття</i>	Означає число, кількість предметів чи порядок їх під час рахунку
Дієслово	<i>кепський</i>	Означає місце, час, причину, мету, ознаку, спосіб дії

Перевір себе

Іменник	<i>почуття</i>	Називає предмети
Прикметник	<i>кепський</i>	Називає ознаку предмета
Числівник	<i>сімнадцятий</i>	Означає число, кількість предметів чи порядок їх під час рахунку
Займенник	<i>ми</i>	Вказує на предмет, ознаку, кількість, але не називає їх
Прислівник	<i>боязко</i>	Означає місце, час, причину, мету, ознаку, спосіб дії
Дієслово	<i>зашарітися</i>	Означає дію предмета

Прочитайте речення. Що між ними спільного? Зміст якого речення вас найбільше здивував?

1. Сором нищить **самоповагу**, переконуючи, що, дізнавшись правду, люди нас зневажатимуть.
2. Хто не відчуває **сорому**, той не здатен **співчувати** і вибудовувати близькі зв'язки з людьми.
3. Я маю чимало хороших **друзів**, та лише декілька **співчують**, коли мене поглинає морок сорому.
4. Коли нам потрібне **співчуття**, ми шукаємо **когось**, хто твердо стоїть на ногах, хто може виявити гнучкість і хто цінує нас за наші **сильні** сторони і душевне сум'яття*.
5. Опинившись у вирі сорому, я звернулася за підтримкою до **однієї** зі своїх сестер.
6. **Чотири** складники опірності сорому: визнай свої почуття, говори про них, осмисли те, що з тобою відбулося і розкажи іншим (Б. Браун).

Запишіть те речення, яке містить найбільш корисну для вас інформацію.
Усно визначте, до якої частини мови належить кожне слово. Укажіть частину мови виділених слів. Назвіть форми слова «сором»

1. Сором нищить ^{ім.}самоповагу, переконуючи, що, дізнавшись правду, люди нас зневажатимуть.
2. Хто не відчуває ^{ім.}сорому, той не здатен ^{дієсл.}співчувати і вибудовувати близькі зв'язки з людьми.
3. Я маю чимало хороших ^{ім.}друзів, та лише декілька ^{дієсл.}співчують, коли мене поглинає морок сорому.
4. Коли нам потрібне ^{ім.}співчуття, ми шукаємо ^{займ.}когось, хто твердо стоїть на ногах, хто може виявити гнучкість і хто цінує нас за наші ^{прикм.}сильні сторони і душевне сум'яття*.
5. Опинившись у вирі сорому, я звернулася за підтримкою до ^{числ.}однієї зі своїх сестер.
6. ^{числ.}Чотири складники опірності сорому: визнай свої почуття, говори про них, осмисли те, що з тобою відбулося і розкажи іншим (Б. Браун).

Прочитайте текст. Що нового ви дізналися? Чи варто «догоджати» сорому, зважаючи на те, що він «не любить», що «ненавидить» і що «обожнює»? До яких частин мови належать позначені зірочкою слова і що вони означають? Доберіть до них синоніми

Сором не любить, коли ви розповідаєте іншим, що сталося. Він ненавидить, коли його обгортають словами, він не виживає, коли ним діляться. Сором обожнює* таємничість. Найнебезпечніша поведінка після ганебного досвіду — приховати або поховати на дні душі свою історію. Коли ми приховуємо те, що сталося, — сором метастазує*. Пригадую, як я сказала вголос: «Мені потрібно з кимось порозмовляти негайно*! Сміливіше, Брене!» (Б. Браун).

- **Обожнює*** - дієслово - надавати кому, чому-небудь рис, властивостей надприродної сили.
- **Метастазує*** - дієслово - переносити певний патологічний матеріал з ураженої частини організму в іншу.
- **Негайно*** - прислівник – без затримки, терміново.

Якби вам довелося намалювати сором, як би ви його зобразили?
Переформатуйте інформацію з текстової у графічну. Презентуйте свої доробки.

Складіть словотвірний ланцюжок до слова «сором». Визначте, до якої частини мови належить кожне слово

ім. дієсл.
Сором – соромити –
дієсл. присл.
соромитися- соромно –
прикм.
безсоромний.

Прочитайте текст. Що поєднує два поняття — «сором» і «провина»?

Підручник.
Вправа

141

Підручник.
Сторінка

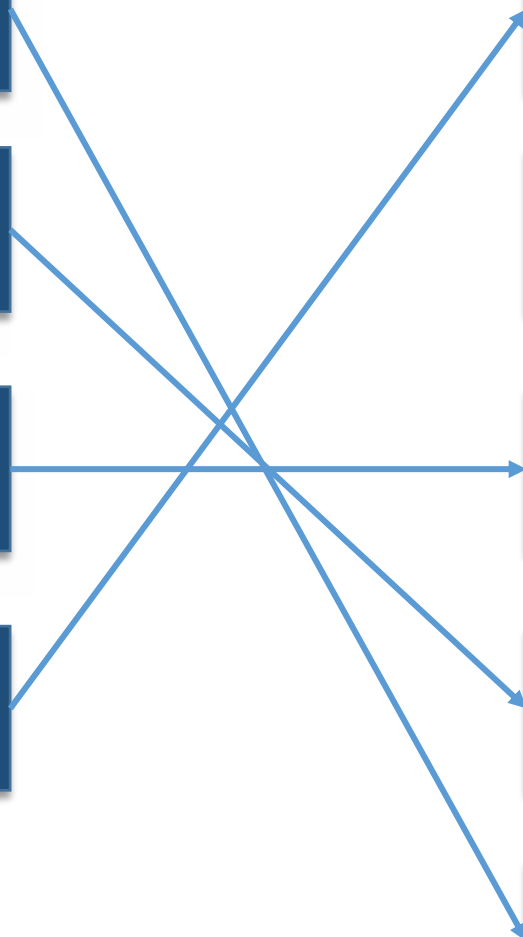
56

Яка різниця між соромом і почуттям провини? Більшість дослідників і лікарів-практиків різницю пояснюють твердженнями: «Відчуття провини = Я зробив / зробила щось погане», «Сором = Я поганий / погана». Сором стосується нашої особистості, а провини — вчинків (За Б. Браун).

Підсумуйте кількома реченнями всю інформацію про почуття сорому, яку ви дізналися. Зазначте, які висновки ви зробили для себе. Чи змінилося ваше ставлення до цього почуття? Чи додалося вам впевненості?

- Змоделюйте ситуації, у яких одному з учасників має бути соромно.
- Висловіть припущення про те, за яких умов людина могла б уникнути цього стану.

Майструвати**Майстерно****Майстерний****Майстер****Іменник****Займенник****Прикметник****Прислівник****Дієслово**

- Сьогодні я дізнався...
- Було цікаво...
- Було складно...
- Я зрозумів (-ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився (-лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг / змогла...

**Підручник, с. 57, вправа
143 (I, II чи III, на вибір).**

*Короткий запис у
щоденник
С. 57, впр. 143.*

